

Вільям Еліот Батлер

20 жовтня 2019 р. виповнилося 80 років з дня народження видатного американського та англійського вченого, фахівця з міжнародного й міжнародного приватного права, порівняльного правознавства, права України та інших пострадянських держав Вільяма Еліота Батлера.

Вільям Батлер народився в 1939 р. у м. Міннеаполіс (США). У 1961 р. закінчив юридичний факультет Американського університету (ступінь бакалавра гуманітарних наук), у 1963 р. — Університет імені Джона Хопкінса (магістр гуманітарних наук зі спеціалізацією «міжнародні відносини»). У 1963—1966 рр. навчався у Гарвардському університеті та здобув науковий ступінь доктора права; у 1970 р. — доктора філософії в галузі права в Університеті ім. Джона Хопкінса; у 1979 р. — доктора юридичних наук у Лондонському університеті.

Свою кар'єру він почав, працюючи науковим співробітником Центру зовнішньої політики вже згаданого Університету імені Джона Хопкінса (1966—1968 рр.) та юридичного факультету Гарвардського університету (1968—1970 рр.), викладачем міжнародного права на політологічному факультеті Католицького університету Америки. Наступні тридцять п'ять років його життя було пов'язано з Лондоном — викладач порівняльного права (1970—1976 рр.), професор порівняльного права (1976—2005 рр.) та декан Школи права (1977—1979 рр.) Університетського коледжу Лондона, декан Школи права Лондонського університету (1988—1990 рр.), засновник та директор Інституту імені Павла Виноградова в Університетському коледжі Лондона (з 1982 р.; з 2005 р. — у Пенсильванському державному університеті). Окрім того, він викладав у Нью-Йоркському (1978 р.), Гарвардському (1982, 1987 рр.), Кіотському університеті Рітсумейкан (1985 р.), Університеті Вашингтона і Лі (2005 р.) та інших навчальних закладах, зокрема в Гаазькій академії міжнародного права (1985 р.), виступав із циклом лекцій у Міністерстві юстиції України (1994 р.).

У 2005 р. Вільям Батлер повернувся до США, де й нині є професором права та міжнародних відносин Школи права імені Дікінсона Пенсильванського державного університету (з 2005 р.), при цьому не пориваючи зв'язків з Лондонським університетом, де він співпрацює як почесний професор порівняльного правознавства (з 2005 р.) і науковий консультант факультету вивчення країн Сходу і Африки (з 2006 р.).

Вільям Батлер виступав як консультант і експерт щодо права східноєвропейських держав в англійських і американських судах, трибуналах і міжнародних арбітражних судах, міжнародних урядових та неурядових організаціях: спеціальний радник і голова робочої групи при Комісії з економічних реформ Ради Міністрів СРСР (з 1989 р.), член Об'єднаної робочої групи Європейської Комісії з законодавчої реформи в пострадянських державах (з 1992 р.), спеціальний радник від ООН при Комісії національного примирення в Таджикистані (1998—1999 рр.). Він виступав консультантом Всесвітнього банку, Канцелярії радника з юридичних питань Державного департаменту США, Міністерства юстиції США, Міністерства охорони здоров'я і соціальних гарантій Великої Британії, Департаменту міжнародного розвитку Великої Британії, Президента і прем'єр-міністра Литви, Верховної Ради Білорусі, Міністерства юстиції Узбекистану, МЗС Азербайджану.

У 1960-х роках Вільям Батлер був головним редактором журналу «Harvard International Law Journal», у 1970-х роках разом із Г. Берманом, а потім і самостійно редагував періодичний збірник «Soviet Statutes and Decisions». З 1986 по 1989 рр. був головним редактором «Yearbook on socialist legal systems» («Щорічника соціалістичних правових систем») тощо. З 2006 р. є співредактором «The Journal of Comparative Law» («Журнал порівняльного права»), з 2012 р. — головою наукової ради журналу «Право США», співголовою наукової ради журналу «Порівняльне правознавство».

Вільям Батлер є автором, співавтором та упорядником понад 1600 наукових праць, зокрема: «Порівняльні підходи до міжнародного права» (1978 р.), «Міжнародне право у порівняльній перспективі» (1980 р.), «Порівняльне право та правова система: історичні та соціо-правові перспективи» (1985 р.), «Міжнародне право та міжнародна система» (1987 р.), «Морське право та міжнародне судноплавство» (1985 р.), «Невикористання сили у міжнародному праві» (1989 р.), «Місце пострадянських правових систем на правовій карті світу» (2009 р.), «Періодизація і міжнародне право» (2010 р.), «Основи порівняльного права: методи і типології» (2011 р.), «Історія міжнародного права» (2013 р.), «Взаємодія правових систем» (2015 р.) та інших.

Він переклав понад 2500 нормативно-правових актів і судових рішень європейських та азіатських держав, зокрема, усі кодекси й низку законів України. Масив українського законодавства, перекладений ним, є найбільшим в історії, що коли-небудь перекладався англійською мовою. Також переклав англійською мовою праці низки українських учених з міжнародного права та порівняльного правознавства (зокрема, В. Е. Грабаря, Д. І. Каченовського та інших), фундаментальні українські колективні праці «Правова система України» (у п'яти томах) та «Правова доктрина України» (у п'яти томах, шести книгах).

Додамо, що Вільям Батлер є іноземним членом Національної академії наук України (1992 р.) та Національної академії правових наук України (2013 р.), членом-кореспондентом Міжнародної академії порівняльного права (1983 р.), членом Американського інституту права (2009 р.), Комітету Центральної і Внутрішньої Азії при Британській Академії (2003 р.). З ініціативи професора Батлера українських учених уперше було обрано до Міжнародної академії порівняльного права (Ю. С. Шемшученко, О. Д. Тихомиров, О. В. Кресін, Х. Н. Бехруз, М. А. Дамірлі).